

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25CoP/65/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2212208838
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 12. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Spálová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2014:2212208838.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Spálová a členov senátu: JUDr. Martina Valentová a JUDr. Martin Holič, v právnej veci navrhovateľky: T. Z. nar. XX.XX.XXXX, bytom H. L., W. W. XXXX/XX, zastúpenej advokátkou: JUDr. Helena Buzgóová, so sídlom Dunajská Streda, Alžbetínske nám. 2, proti odporcovi: V. Z., nar. XX.X.XXXX, bytom H. L., W. W.. XXXX/XX, zastúpenému advokátkou: JUDr. Eva Skačániová, so sídlom Dunajská Streda, B. Bartóka 789/3, o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode k maloletému dieťaťu: U. Z., nar. XX.X.XXXX, bytom u matky, zastúpenému kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č.k. 6P/77/2012-161 zo dňa 24.6.2014 - v časti o zverení maloletej do osobnej starostlivosti, o výživnom, o úprave styku, včítane závislého výroku o trovách konania, takto

r o z h o d o l :

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutých častiach zverenia maloletej na čas po rozvode do osobnej starostlivosti navrhovateľky, o výživnom a v závislom výroku o náhrade trov konania p o t v r d z u j e .

Rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti o zastupovaní a spravovaní majetku maloletej a úprave styku na čas po rozvode m e n í nasledovne:

Obaja rodičia sú o p r á v n e n í na čas po rozvode zastupovať a spravovať majetok maloletej v bežných veciach.

Odporca j e o p r á v n e n ý stretávať sa s maloletou U. každý týždeň v kalendárnom roku vždy od utorka od 15.30 hod. do stredy do 7.45 hod. a každý párný týždeň v kalendárnom roku vždy od piatka od 15.30 hod. do nedele do 15:30 hod.

Navrhovateľka j e p o v i n n á dieťa na styk riadne pripraviť a odporca j e p o v i n n ý si ho v stanovenom čase prevziať zo školy, ktorú dieťa navštevuje a v prípade neúčasti v škole, v mieste bydliska matky a v stanovenom čase odovzdať dieťa v stredu do školy a v nedeľu matke v mieste jej bydliska.

Obaja rodičia s ú p o v i n n í v prípade, že sa styk z vážnych dôvodov nebude môcť realizovať, bezodkladne sa navzájom o tejto skutočnosti informovať.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd manželstvo účastníkov rozviedol, maloletú U. Z. zveril na čas po rozvode manželstva do osobnej starostlivosti matky, ktorá je oprávnená ju zastupovať a spravovať jej majetok. Otca zaviazal k povinnosti platiť výživné na maloletú U. na čas po rozvode manželstva 60 Eur k rukám matky, vždy do 15.dňa toho ktorého mesiaca, počnúc od právoplatnosti rozsudku. Rovnako upravil styk otca s maloletou U. tak, že otec je oprávnený sa s ňou stretávať každý týždeň z utorka na stredy tak, že si dieťa vyzdvihne v utorok o 15:30 hod. v predškolskom zariadení a v stredu najneskôr do 08:00 hod. je povinný dieťa odovzdať v predškolskom zariadení a každý párny týždeň od piatku 15:30 hod. do nedele 15:30 hod. tak, že si dieťa prevezme v piatok v stanovený čas v predškolskom zariadení a v nedeľu v stanovený čas dieťa vráti matke v mieste jej bydliska. Záverom súd rozhodol, že účastníci nemajú právo na náhradu trov konania.

Rozhodnutie v napadnutej časti o zverení maloletej do osobnej starostlivosti matke, o výživnom a o úprave styku otca s maloletou prvostupňový súd odôvodnil právne aplikáciou ust. § 24 ods. 1, 2 a 4, § 62 ods. 1, 2, 4, 5 a 6 Zákona o rodine. Vecne argumentoval tým, že pri rozhodovaní o tom, ktorému z rodičov súd zverí dieťa do osobnej starostlivosti, musí dbať, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvoma rodičmi. Tento sa môže realizovať buď prostredníctvom striedavej osobnej starostlivosti alebo prostredníctvom pomerne široko upraveného práva styku s dieťaťom, ak má rodič záujem. Je v záujme dieťaťa, aby sa dospelí rodičia naučili navzájom konštruktívne komunikovať o záležitostiach svojho dieťaťa. Pokiaľ niektorý z nich marí kooperáciu, súd disponuje prostriedkami, ktoré môžu napomôcť navrátiť vyvážený stav vo výkone rodičovských práv a povinností. Ak má totiž rodič zdravú osobnosť, má k dieťaťu pozitívny vzťah a má dobrý charakter, potom nebráni dieťaťu v styku s druhým rodičom ani v prípade ak má voči nemu vlastné osobné výhrady. Takýto rodič totiž chápe, že realizácia styku s druhým rodičom je pre normálny vývoj dieťaťa a jeho celkovú životnú situáciu veľmi dôležitá. Výsledkami vykonaného dokazovania bolo preukázané, že maloletá U. a otec majú vytvorený medzi sebou veľmi pozitívny vzťah, šetrením výchovného prostredia u otca ako aj výpoveďou otca a ako svedka jeho otca bolo preukázané, že otec okrem toho, že má vytvorené podmienky pre je ďalšiu výchovu sa o ňu vie aj postarať. Súd napriek tomu maloletú U. nezveril do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, ale do osobnej starostlivosti matky a to práve z dôvodu súčasného zdravotného stavu maloletej, ktorý si vyžaduje prísne dodržiavanie odporúčaného režimu zo strany ošetrojúcich lekárov. Aj zo záverov znaleckého posudku PhDr. Petra Molnára vyplýva veľmi rozdielny prístup rodičov vo výchove maloletej a nárokoch na ňu. Matka je vo výchove direktívnejšia, je dôslednejšia v otázkach výživy, návštevy škôlky a pod. Otec vo výchove je viac benevolentný, vychováva viac spontánne, počúva priania maloletej bez prirodzenej rodičovskej autority. V súčasnosti vzhľadom na zdravotný stav dieťaťa je vhodnejšie, aby maloletá bola zverená do osobnej starostlivosti matky, ktorá aj podľa záverov znalca vnáša do jej života poriadok, pravidlá a otec je skôr zdrojom zábavy. Aj keď obaja rodičia majú vytvorené vhodné podmienky na výchovu maloletej, za daného stavu súd najmä s poukazom na jej aktuálny zdravotný stav, zveril ju do osobnej starostlivosti matky. Na odporúčenie zo strany znalca bol upravený styk otca s maloletou U. podľa modelu, ktorý medzi rodičmi je už zaužívaný. Pri rozhodovaní o výživnom prihliadol na odôvodnené potreby maloletej ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery rodičov. Čo sa týka výživného zo strany otca, súd si osvojil výrok o výške výživného v zmysle rozsudku tunajšieho súdu č.k. 9P 3/2014-86, ktorým rozsudkom bolo určené výživné na 60 Eur mesačne, nakoľko od uvedenej doby nedošlo k zmene pomerov. Čistý priemerný mesačný zárobok matky je cca okolo 520 Eur mesačne, otec je invalidným dôchodcom, jeho schopnosť pracovať je znížená na 50% a výška priznaného invalidného dôchodku 147,30 Eur mesačne.

Proti tomuto rozsudku výlučne v časti zverenia maloletej U. na čas po rozvode do osobnej starostlivosti matky, ktorá je oprávnená sama ju zastupovať a spravovať jej majetok a keďže všetky ostatné výroky v poradí a to jeho zaviazania platiť výživné na maloletú U. mesačne po 60,- Eur k rukám matky vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca počnúc od právoplatnosti rozsudku a úprave jeho styku s maloletou naň nadväzujú, tak aj v týchto častiach, podal odvolanie odporca, ktorým sa domáhal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutých častiach zmenil tak, že maloletú U. zverí na čas po rozvode

do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, a to v týždenných intervaloch tak, že každý páry týždeň od pondelka od 8.00 hod. do pondelka nepárneho týždňa do 8.00 hod. bude maloletá v jeho starostlivosti a každý nepárny týždeň od pondelka od 8.00 hod. do pondelka párneho týždňa do 8.00 hod. v osobnej starostlivosti navrhovateľky s tým, že bydliskom dieťaťa bude bydlisko navrhovateľky a on si maloletú v stanovenom čase od navrhovateľky prevezme a odovzdá v mieste jej bydliska, resp. ju dopraví do predškolského zariadenia. Pokiaľ ide o výživné, poukazuje na zárobkové pomery navrhovateľky a na svoju sociálnu situáciu, keďže je invalidným dôchodcom so zníženou pracovnou schopnosťou na 50%, teda navrhovateľka má väčší príjem, ale on pri striedavej osobnej starostlivosti od navrhovateľky výživné nežiada, preto navrhuje, aby si výživné na maloletú vzájomne neposkytovali. Alternatívne navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v uvádzaných častiach zrušil a v tomto rozsahu vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Ako odvolací dôvod uviedol, že vyhodnotenie dôkazov súdom prvého stupňa nie je správne, rovnako ako sú nesprávne aj skutkové závery, aj nesprávne právne posúdenie veci pokiaľ ide o rozhodnutie súdu o tom, komu zverí maloletú na čas po rozvedení do osobnej starostlivosti (§ 205 ods. 2 písm. d) a f) O.s.p.). Pokiaľ ide o zdravotný stav maloletej, táto trpí obezitou, čo si vyžaduje racionálnejšiu výživu a zmenu skladby voľného času - bol jej odporučený pravidelný pohyb minimálne každý druhý deň, o týchto problémoch maloletej je informovaný a myslí si, že racionálnu výživu a pravidelný pohyb je jej schopný zabezpečiť ešte lepšie ako matka, keďže na rozdiel od matky, ktorá býva v 4-izbovom byte v H. L. spolu so svojou matkou a jej druhom a v súčasnosti aj s jej terajším druhom, v tomto prostredí maloletá nemá dostatok možností na športové aktivity a pravidelný pohyb a ani matka, ani jej rodina sa žiadnemu športu, ani športovým aktivitám nevenujú. Naopak on býva s rodičmi v rodinnom 4-izbovom dome, ktorý je priestorovo rozsiahly a keďže býva v obci T., teda v prostredí, kde má maloletá vytvorené podmienky aj na prípadné organizované pohybové aktivity a tým možnosť voľného a prirodzeného pohybu, čo aj v čase, keď je u neho využíva, nie je súčasný stav maloletej s konštatovanou obezitou preto prekážkou, aby mohla byť zverená do striedavej osobnej starostlivosti tak jeho, ako aj matkinej. Je pravdou, že jeho vzťah s navrhovateľkou je konfliktný, čo bolo napokon potvrdené aj samotnou maloletou, ktorá sa pred psychologičkou Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v H. L. vyjadrila kriticky k tomuto ich vzťahu, k tomu dodáva len to, že tieto konflikty v podstate vždy vyplývali z toho, že navrhovateľka mu bránila v styku s maloletou, aj v priebehu celého tohto konania ho osočovala nepravdivými údajmi, ktoré predniesla aj pribratému znalcovi a ktoré sa v konaní nepotvrdili. Je nesporné, že sám má maloletú veľmi rád, plne sa jej venuje a maloletá taktiež má k nemu vytvorený pevný citový vzťah. To, že viac inklinuje k matke je vzhľadom na jej vek prirodzené a sám dodáva, že iste je to aj preto, že ide o dievča. Myslí si však, že ani to nebráni tomu, aby maloletá bola v striedavej osobnej starostlivosti u oboch rodičov, keď spolu s matkou maloletej sa môžu vzájomne dopĺňať v jeho výchove (matka je direktívnejšia a on je viac pre maloletú zdrojom zábavy). Keďže sa od počiatku domáha striedavej osobnej starostlivosti, nie je spokojný s rozhodnutím súdu, ktorým zveril maloletú do osobnej starostlivosti navrhovateľky, pričom aj v takomto prípade si myslí, že maloletú by mali zastupovať a spravovať jej majetok obaja, lebo súd nezistil žiadne prekážky, ktoré by mu v tom bránili. Nemôže súhlasiť ani s ďalšími výrokmi, lebo keďže sa domáha striedavej osobnej starostlivosti, nesúhlasí ani s určením výživného a s úpravou jeho styku s maloletou.

Navrhovateľka odvolací návrh nepodala. K doručenému odvolaniu odporcu predložila písomné vyjadrenie, v ktorom navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutých častiach potvrdil. Zdôraznila, že od uzatvorenia manželstva s odporcom až do doby ich oddeleného života boli medzi nimi sústavné problémy a to hlavne z dôvodu požívania alkoholu odporcom, ktorý sa s ňou pre všetko hádal a vytváral veľmi zlú atmosféru. V súvislosti s alkoholom mal odporca problémy aj v práci a viac bol nezamestnaný ako zamestnaný. Za trvania manželstva a počas spolužitia s odporcom jej s maloletou vypomáhala matka, pretože odporca bol vždy nespoľahlivý. Od mája 2012 ju sústavne vyrušuje telefónom, vyhráža sa jej, v škôlke vyvoláva problémy, hádky a to aj pred bytovkou, v ktorej bývajú, keď viackrát musela volať aj políciu. Maloletá bola vždy svedkom jeho výstupov. Sama sa snaží maloletú vychovávať ako najlepšie vie, maloletá má pravidelný režim, kedy chodí spať, kedy sa kúpe, kedy sa stravuje, kedy chodí do prírody, na ihrisko, kedy sa s ňou učí. Keď je maloletá u otca, žiaden režim nemá a trvá jej týždeň kým ju privedie do normálnych koľají a kým sa začne správať tak, že aspoň trochu poslúcha. U odporcu boli sústavne problémy aj s jej stravovaním. Ona pre maloletú varí osobitne, presne podľa pokynov lekárov. Poprosila o to aj odporcu, čo však nemôže kontrolovať. Až u lekára zistí aké sú výsledky maloletej a vždy po pobyte u odporcu sú zhoršené. V žiadnom prípade preto nesúhlasí, aby maloletá bola zverená do osobnej starostlivosti otca, pretože tento sa nevie postarať ani sám o seba, je absolútne nespoľahlivý a naďalej požíva alkohol. Odporca jednoducho nemá záujem prispievať

na výživu maloletej, preto robí od mája 2012 problémy, a od uvedeného obdobia živobytie maloletej zabezpečuje sama so svojou matkou. Mesačné náklady na maloletú sú okolo 300,- až 350,- Eur a od mája 2012 odporca prvýkrát prispel na jej výživu vo februári 2014 sumou 28,- Eur a po rozhodnutí vo veci sp. zn. 9P/3/2014 Okresného súdu v Dunajskej Strede posielal maloletej 3 mesiace sumu 70,- Eur a teraz opätovne posielal 60,- Eur mesačne. Rovnako zistila, že odporca, ktorý mal v držbe vkladnú knižku maloletej, finančné prostriedky z tejto vkladnej knižky vybral.

Kolízny opatrovník sa k doručenému odvolaniu odporcu písomne vyjadril a navrhol prvostupňový rozsudok potvrdiť v plnom rozsahu ako vecne správny, nakoľko rozhodnutie je v záujme maloletého dieťaťa a neohrozuje jeho zdravý vývin a vývoj. Poukázal na to, že znalec vo svojom znaleckom posudku uviedol, že neodporúča striedavú osobnú starostlivosť oboch rodičov, nakoľko rodičia maloletého dieťaťa nedokážu racionálne komunikovať a majú veľmi rozdielne prístupy vo výchove dieťaťa. Maloleté dieťa je vo veku, kedy potrebuje jednotný prístup vo výchove a hlavne osobu, ktorá do jeho života vnáša poriadok a pravidlá. V súčasnosti je pre maloletú touto osobou matka, ktorá je zdrojom jej bezpečia a stability.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku - ďalej O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ v odvolaní vo veci samej podľa obsahu použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. d) a f) O.s.p.), preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti úpravy výkonu rodičovských práv bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 212 ods. 1 písm. a) v spojení s § 81 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený min. 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu (§ 156 ods. 3 v spojení s § 211 ods. 2 O.s.p.) a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň ako sa vyvesil na úradnej tabuli (§ 21 ods. 2 vyhl. č. 543/2005 Z.z.) a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné priznať úspech v časti o zverení maloletej na čas po rozvode do osobnej starostlivosti navrhovateľke a o výživnom odporcu, keďže rozsudok súdu prvého stupňa v týchto napadnutých častiach je vecne správny, s potrebou jeho zmeny len pre formulačné nedostatky časti výroku o úprave styku, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 219 O.s.p. v týchto častiach, včítane výroku o trovách konania a naopak v časti o zastupovaní a spravovaní majetku maloletej je odvolanie dôvodné s potrebou zmeny rozsudku v tejto časti podľa § 220 O.s.p.

Predmetom konania vedeného na súde prvého stupňa bol rozvod manželstva účastníkov konania a úprava výkonu ich rodičovských práv k maloletému dieťaťu pochádzajúceho z manželstva na čas po rozvode. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvého stupňa manželstvo účastníkov rozviedol a upravil ich práva a povinnosti k maloletému dieťaťu na čas po rozvode tak, že maloleté dieťa zveril do osobnej starostlivosti navrhovateľke, ktorej určil oprávnenie ho zastupovať a spravovať jeho majetok, odporcovi uložil s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku prispievať na výživu maloletej U. sumou 60 Eur mesačne a súčasne upravil styk odporcu s maloletou. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti rozsudku súdu prvého stupňa v častiach rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností na čas po rozvode k maloletej. V časti rozvodu je rozsudok právoplatný.

V zmysle § 24 Zákona o rodine v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode a určí, komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti a kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo dieťa zverené do osobnej starostlivosti prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného. (ods. 1) Ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa. (ods. 2) Súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom.

Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi. (ods. 4)

V zmysle § 25 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 Zákona o rodine rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode. (ods. 1) Ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť. (ods. 2) Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom, alebo ho zakáže. (ods. 3) Ak jeden z rodičov opakovane bezdôvodne a zámerne neumožňuje druhému rodičovi styk s maloletým dieťaťom upravený súdom, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o osobnej starostlivosti. (ods. 4) Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia odsekov 1 až 4 sa použijú primerane. (ods.5)

V každej veci týkajúcej sa maloletých detí dominuje záujem maloletého dieťaťa. Zásadne teda pri rozhodovaní o striedavej starostlivosti, musí súd vychádzať zo záujmu dieťaťa. To je jediné kritérium, ktoré pri rozhodovaní musí zohľadniť. Názor rodičov na tento druh osobnej starostlivosti o dieťa je právne relevantný do tej miery, že súd nemôže nariadiť a to ani dočasne striedavú starostlivosť, ak o ňu nemajú obaja záujem. Preto nesúhlas len jedného rodiča s tým, aby sa o dieťa striedavo staral aj druhý rodič, ktorý má o striedavú starostlivosť záujem súd nemusí zohľadniť a môže striedavú starostlivosť nariadiť (aj proti vôli druhého rodiča), avšak len za predpokladu, že to bude v záujme dieťaťa. Súd musí zvažovať každý prípad individuálne, pretože striedavá starostlivosť nie je inštitút, ktorý by mal riešiť problém rozhádaných rozvádžajúcich sa rodičov, ale je namieste iba vtedy, ak týmto spôsobom budú lepšie zabezpečené potreby maloletého dieťaťa.

Striedavá osobná starostlivosť, resp. sťahovanie sa z domova matky do domova otca a naopak je len jedno z možných riešení, ktorého použitie musí byť starostlivo zvážené a to ako taká forma rodičovskej starostlivosti o dieťa, na ktorú sú dieťa a obaja rodičia dôkladne pripravení. Nie je a nemalo by byť výsadou rodičov dosiahnuť svoje a vyhrať v spore nad bývalým partnerom. Takáto motivácia by mala byť vylúčená z tejto formy starostlivosti, lebo nie je v najlepšom záujme dieťaťa. O striedavej osobnej starostlivosti možno uvažovať v takých prípadoch, ak dieťa má na jednom mieste svoj stály, obomi rodičmi rešpektovaný domov namiesto dvoch odlišných domovov, aké by si ani jeho rodičia ani ostatní dospelí sami pre seba nikdy nezvolili, ak má dieťa možnosť prežívať pozitívnu skúsenosť zo vzájomnej kooperácie a komunikácie rodičov namiesto konfliktu, teda ak v prípade porozvodových konfliktov rodičia dostatočne pracujú na takejto spolupráci prípadne aj s pomocou a pod vedením odborníka, ak sú rodičia pripravení na proces, frekvenciu, čas a spôsob odovzdávania dieťaťa podľa jeho veku, potrieb a po pozitívne orientovanej príprave dieťaťa na prechod a pobyt s druhým rodičom a návrat od neho, ak obaja rodičia pri tom zodpovedne dodržiavajú stanovené pravidlá a podmienky a uspokojivo spolupracujú navzájom a pod.

Vyhodnotiac všetky vyššie uvedené preukázané relevantné skutočnosti a okolnosti daného prípadu i odvolací súd zhodne s prvostupňovým dospel k záveru, že v danom prípade neboli splnené podmienky pre zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, že striedavá starostlivosť o mal. by bola v rozpore s jej záujmami. V konaní bolo nesporné a napokon potvrdzuje to aj odporca v podanom odvolaní, že vzťah rodičov je konfliktný, čo potvrdila aj maloletá, ktorá sa pred psychologičkou Úradu práce sociálnych vecí a rodiny v H. L. kriticky vyjadrila k tomuto vzťahu rodičov. Konflikt medzi rodičmi je pre ňu zaťažujúca situácia. Maloletá má vybudovaný pevný vzťah s matkou, čo potvrdil aj znalec pribratý do konania PhDr. Peter Molnár a rovnako aj psychologička referátu psychologicko-poradenských služieb pôsobiaca u kolízneho opatrovníka, ktorí obaja konštatovali, že vzťahy medzi rodičmi navzájom sú neprimerané, konfliktné, bez schopnosti racionálnej komunikácie a vytvorenia jednotných foriem výchovy. Obaja rodičia sú síce spôsobilí a majú predpoklad na výchovu maloletej, ktorá inklinuje k obom a má k nim aj vytvorený pozitívny vzťah, avšak súčasné výchovné prostredie u navrhovateľky je pre ňu vyhovujúce. Znalec poukázal na to, že otec vo výchove maloletej je viac benevolentný, vychováva viac spontánne, počúva priania maloletej bez prirodzenej rodičovskej autority.

Matka maloletej je zas vo výchove direktívnejšia, čas maloletej viac štrukturuje, je dôslednejšia v otázkach výživy, návštevy škôlky atď. Za súčasného stavu obaja odborníci neodporučili zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti, kde ako hlavný problém videli neschopnosť racionálnej komunikácie medzi rodičmi, ako aj veľmi rozdielny prístup vo výchove a v nárokoch na maloletú.

Nesporné vo veci je, že obaja rodičia prezentujú veľmi pozitívny vzťah k maloletej U.. Vzhľadom však na vyššie konštatované ako aj na špecifiká prípadu, predovšetkým vzhľadom na vek mal., pohlavie, silnejšiu preferenciu navrhovateľky ako jej matky v tomto veku, organizáciu starostlivosti o maloletú U. v prevažnej miere realizovanú navrhovateľkou, ale aj vývinové zvláštnosti dieťaťa vo veku maloletej sprevádzané naviazanosťou na matku, kde je matka zároveň určitým vzorom dieťaťa, vychádzajúc z toho, že neboli zistené žiadne nedostatky v starostlivosti navrhovateľky o maloletú, dospel aj odvolací súd k záveru, že za daného stavu je skutočne vhodnejšie a v záujme dieťaťa, aby maloletá zostala aj naďalej v starostlivosti navrhovateľky.

Dôvody uvádzané odporcom, ktoré by mali byť rozhodujúce pre zmenu doterajšieho stavu, nie sú podľa názoru odvolacieho súdu relevantné. Maloletá je s odporcom v kontakte v rámci stretávania sa s ním, čo matka umožňuje a podporuje. Na druhej strane je potrebné si uvedomiť, že obaja rodičia majú rovnaké rodičovské práva a povinnosti, rovnako ako maloleté dieťa má právo na oboch svojich rodičov. To znamená, že aj rodič, ktorému dieťa nebolo zverené do starostlivosti má právo v primeranom rozsahu podieľať sa na výchove dieťaťa, v starostlivosti oň i na budovaní citových a rodinných väzieb, je a stále zostáva rodičom so všetkými právami a povinnosťami z tohto vzťahu vyplývajúcimi. Realizuje sa to prostredníctvom styku tohto rodiča s dieťaťom. Je pritom treba mať na zreteli, že akákoľvek deformácia vzťahu rodič a dieťa v dôsledku odcudzenia sa neskôr len ťažko napráva. Zákon pritom vo vyššie citovaných ustanoveniach uprednostňuje dohodu rodičov o styku s maloletým dieťaťom a iba ak sa rodičia nedohodnú, upraví styk autoritatívne súd. Pri rozhodovaní o rozsahu styku je dôležité zvážiť okolnosti tak na strane maloletého dieťaťa: ako jeho vek, zdravotný stav, vzťah k rodičovi, ktorý ho nemá v starostlivosti, doterajší spôsob a rozsah styku, denný režim; ako aj okolnosti na strane rodičov ako ich vzájomný vzťah, ich časové a ekonomické možnosti, rodinné pomery, vzdialenosť medzi bydliskom dieťaťa a rodiča, spoje a podobne. Žiada sa zdôrazniť, že v záujme dieťaťa je predovšetkým to, aby vyrastalo v atmosfére pohody, lásky, porozumenia, stability, tolerancie a harmónie, aby jeho vývoj a výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, nadania a rozumových a fyzických schopností, mravnému, duchovnému a sociálnemu rozvoju a aby boli rešpektované jeho práva.

I odvolací súd potom úpravu styku zvolenú súdom prvého stupňa považuje za primeranú okolnostiam tohto konkrétneho prípadu, a to aj vzhľadom na jej odporúčanie znalcom PhDr. Petrom Molnárom, napokon bez rozporu jej rozsahu odporcom. Výrok rozsudku v tejto napadnutej časti styku však nebol celkom správne formulovaný pokiaľ ide o povinnosti rodičov v súvislosti s jeho realizáciou (t.j. spôsob prípravy maloletej na styk, spôsob jej odovzdávania a preberania, vzájomnej informačná povinnosť rodičov). Súd prvého stupňa okrem toho nezohľadnil potrebu vykonateľnosti rozhodnutia v blízkej budúcnosti pri určení miesta prevzatia a odovzdania dieťaťa pokiaľ ním bolo predškolské zariadenie, ktoré maloletá v súčasnosti navštevuje. Maloletá má už 6 rokov, teda je predpoklad, že v najbližšom období nastúpi povinnú školskú dochádzku. Odvolací súd preto a to aj s odkazom na § 27 ods. 2 Školského zákona, podľa ktorého sústavu škôl tvoria druhy škôl ako materská škola, základná škola, gymnázium, stredná odborná škola, konzervatórium, školy pre deti a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, základná umelecká škola, jazyková škola, určil toto miesto ako príslušnú školu, pod ktorou sa tak rozumie aj materské škola a zohľadnil potrebu aby mal. bola v škole s primeraným predstihom pred začatím vyučovania, aj školské voľno i možnú neprítomnosť maloletej v škole.

Na základe vyššie uvedeného odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutej časti úpravy styku pre konkretizované formulačné nedostatky podľa ust. § 220 O.s.p. zmenil tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Podľa § 62 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samy sa živiť. Obaja rodičia pritom prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý z rodičov bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti

a majetkové pomery je povinný plniť si svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Výživné má pritom prednosť pred inými výdavkami rodičov a pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine).

V zmysle ust. § 76 ods. 1 Zákona o rodine výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

V zmysle § 113 ods. 1 O.s.p. s konaním o rozvod manželstva je spojené konanie o úpravu pomerov manželov k maloletým deťom z ich manželstva na čas po rozvode. V konaní podľa § 113 ods. 1 O.s.p. pritom súd nie je viazaný rozsudkom súdu vydanom v konaní podľa § 36 Zákona o rodine, ani v prípade, ak by toto rozhodnutie bolo vydané bezprostredne pred rozhodnutím v konaní podľa § 113 ods. 1 O.s.p.

Z vyššie citovaných ustanovení zákona vyplýva, že konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane povinného. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba stravovanie, ale sú dané širšie jednak potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností živiť sa sám, schopností starať sa o seba a podobne. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom oprávneného ako sú napr. liečebné náklady. Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnuť. Na strane oprávneného sa tiež skúmajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, existencia a počet iných osôb povinných poskytovať výživu a ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery, počet nimi vyživovaných osôb a výška takéhoto výživného ako i vyživovaciu povinnosť iných povinných voči týmto osobám. Na strane povinného rodiča je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať výživné dieťaťu a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Na strane povinného sa prihliada tiež najmä na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd je povinný prihliadať tiež na zárobkové možnosti povinných rodičov podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania vtedy, ak sa preukáže, že to bol rodič, ktorý sa vzdal bez vážneho dôvodu výhodnejšieho zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku. Rozhodnúť o výške výživného potom súd môže len na základe spoľahlivých a úplných výsledkov dokazovania.

V danom prípade súd prvého stupňa svoje rozhodnutie v časti výživného založil na konštatácii zistených príjmov navrhovateľky a odporcu a osvojení si výroku o výške výživného v zmysle rozsudku tunajšieho súdu 9P 3/2014-86, ktorým rozsudkom bolo určené výživné na 60 Eur mesačne, nakoľko od uvedenej doby nedošlo k zmene pomerov.

I keď takéto odôvodnenie nie je možné považovať za dostatočné, odvolací súd po zistení pomerov účastníkov, ktoré vyplývajú z obsahu spisu, predovšetkým čistý príjem matky priemerne 495,- Eur mesačne s tým, že okrem bežných výdavkov svojich a maloletej má zvýšené výdavky len v súvislosti so zdravotným stavom maloletej v sume okolo 20 až 30 Eur mesačne, dospel k záveru, že výživné určené súdom prvého stupňa, (odporcom v odvolaní napokon nenamietanom a navrhovateľkou odvolaním nenapadnutom s návrhom jeho potvrdenia), pri návrhu odporcu pre prípad striedavej osobnej starostlivosti neurčovať rodičom výživné, čím musí byť potom v jeho schopnostiach a možnostiach prispievať na maloletú sumou 60 Eur mesačne, i keď jeho súčasný príjem predstavuje len invalidný dôchodok 147, 30 Eur a má zníženú možnosť sa zamestnať pre zdravotné dôvody, pričom v súčasnosti má i neurčitý príjem z príležitostných prác, je nutné považovať za vecne správne.

Rozsudok súdu prvého stupňa v týchto napadnutých častiach - zverenia maloletej na čas po rozvode do osobnej starostlivosti navrhovateľke a výživného odporcu bolo preto podľa § 219 ods. 2 O.s.p. potvrdiť, a len pre formulačné nedostatky časti výroku rozsudku o úprave styku muselo dôjsť (právne) k jeho zmene podľa § 220 O.s.p.

Odporca napadol rozhodnutie prvostupňového súdu aj v časti, ktorou súd oprávnil len navrhovateľku na zastupovanie a spravovanie majetku maloletej po rozvode manželstva jej rodičov. Tu odvolací súd uvádza nasledovné:

Rodičovské práva a povinnosti patria obidvom rodičom. Ak rodičia žijú v manželstve, predpokladá sa, že ich vykonávajú v zásade na základe vzájomnej dohody a v záujme maloletého dieťaťa. Zákon o rodine úpravu výkonu rodičovských práv a povinností v určitých špecifických situáciách rieši osobitne, čo zákonodarcovi nielen umožňuje čl. 51 ods. 1 ústavy, ale to aj predpokladá. Pritom zákonodarca preferuje predovšetkým dohodu rodičov pri výkone rodičovských práv a povinností (v danom prípade § 35, § 36, § 24 ods. 1 Zákona o rodine). Až keď nedôjde k dohode rodičov o výkone rodičovských práv, rozhodne o ich výkone súd, vždy však s prihliadnutím na záujem maloletého dieťaťa.

Medzi výkon rodičovských práv a povinností na čas po rozvode manželstva rodičov maloletého dieťaťa, ktorú musí súd obligatórne uviesť vo výroku rozsudku, patrí i zastupovanie maloletého a správa jeho majetku. Zastupovanie dieťaťa navonok, je právo konať za dieťa s právnymi účinkami, ktoré je odrazom práva rodičov o dieťati rozhodovať. Zásadne v bežných veciach môže rozhodovať každý z rodičov samostatne. Správa majetku dieťaťa predstavuje právo rodiča obhospodarovať majetok dieťaťa v súlade s jeho záujmami. Obe tieto práva zásadne patria obom rodičom, pokiaľ sú známi, žijú a nebolo im súdom zasiahnuté do spôsobilosti na právne úkony, ani do výkonu rodičovských práv a povinností, čo nie je daný prípad. Pri úprave výkonu rodičovských práv a povinností a to aj v rámci konania o rozvod manželstva, súd musí rešpektovať ust. § 28, § 38 a § 39 Zákona o rodine. Podľa týchto ustanovení sú nositeľmi práva zastupovať dieťa a spravovať jeho majetok zásadne obaja rodičia, s výnimkami podľa § 28 ods. 3 zák. o rodine, na daný prípad sa nevzťahujúcimi. Zákon však bez vplyvu na výkon rodičovských práv a povinností poskytuje zvýšenú ochranu záujmom dieťaťa, preto v odôvodnených prípadoch, keď niektorý z rodičov právo zastupovať dieťa a spravovať jeho majetok z určitého dôvodu nemôže, nechce, prípadne nie je schopný vykonávať riadne a v záujme dieťaťa, môže súd, na základe výsledkov vykonaného dokazovania, prípadne aj na základe dohody rodičov, priznať právo zastupovať dieťa a spravovať jeho majetok na čas po rozvode len jednému z nich, spravidla tomu, komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti. O takýto prípad však v prejednávanej veci nejde, z konania nevyplývalo, že by odporca nebol schopný, prípadne nemohol, resp. nechcel tieto práva vykonávať, preto odvolací súd riadiac sa uvádzaným zmenil napadnutý rozsudok v tejto časti podľa § 220 O.s.p. tak, že obaja rodičia sú na čas po rozvode oprávnení zastupovať a spravovať majetok maloletej v bežných veciach.

O práve na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 224 ods. 2 O.s.p. za použitia ust. § 146 ods. 1 písm. a) O.s.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá na ich náhradu právo.

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie.